

Концепція відновного правосуддя виокремлює три рівні відповідальності: потерпілого, громади і правопорушника.

На думку Г. Зера «правопорушники мають нести відповідальність так само, як і суспільство. Воно мусить нести відповідальність перед жертвою, тобто визначати та задовольняти її потреби. У такий саме спосіб великі громади мають прислуховуватись до потреб правопорушників, намагаючись не просто «вилікувати», а й «перетворити» його. Отже, відповідальність є багатовимірною і сприяє перетворенням» (Зер Г. Зміна об'єктива: новий погляд на злочин та правосуддя / Говард Зер; пер. з англ. М. Яковлева. – К.: Унів. вид-во «Пульсари», 2004, с. 159).

Правопорушників заохочують до осмислення того, якої шкоди вони завдали, та спонукають узяти відповідальність за неї. Відновним правосуддям передбачено зцілення як окремого індивіда так і цілої спільноти.

Отже, пропонує нами модель відновної відповідальності є різновидом соціальної відповідальності та типом юридичної відповідальності, побудованої на ідеях та принципах відновного правосуддя.

Сприймавши ідею відновної відповідальності в запропонованому розумінні, теоретичні дослідження юридичної відповідальності здобувають можливість інтегруватися в неї, побудувати гармонійну систему та набути якісно нового значення в теоретичному та практичному плані.

Крім того, необхідність такого дослідження викликана конкретними практичними потребами правозастосування, серед подальших перспектив у дослідженні відновної відповідальності можна зазначити необхідність розкриття поняття відновної відповідальності, з'ясування місця відновної відповідальності в системі соціальної відповідальності, співвідношення відновної відповідальності з позитивною та ретроспективною, компенсаційною та каральною відповідальністю. До того ж дослідження відновної відповідальності вже на початковому рівні її осмислення, завдяки зміні кута зору, дозволяє поглянути на класичні проблеми юридичної відповідальності по-новому, що можливо допоможе у їх конструктивному вирішенні.

Бачина Л. Ю.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
соискатель кафедры теории государства и права*

ПРАВОВАЯ ГРАМОТНОСТЬ ЖУРНАЛИСТОВ В КОНТЕКСТЕ ФОРМИРОВАНИЯ ПРАВОВОЙ КУЛЬТУРЫ НАСЕЛЕНИЯ УКРАИНЫ

Средства массовой информации играют важную роль в формировании правового государства и гражданского общества, правовой культуры населения, защите прав и свобод личности. СМИ анализируют сферу правовых отношений общества, практику нормотворчества, судопроизводства, правоприменения, правореализации и т. д. При этом многие журналисты проявляют поразительную некомпетентность даже в простейших правовых вопросах, в том числе при подготовке ими материалов на юридическую

тематику. Причина этого – низкий уровень правовой культуры и правового образования представителей СМИ, их неграмотность в юридических вопросах. Освещая важные юридические вопросы, такие как резонансные судебные дела и осуществления правовых реформ, журналисты порой не знают, о чем пишут (Стеблівський Ю. Системі правосуддя потрібна «цілюща» критика / Ю. Стеблівський // Юридичний вісник України. – 2009. – № 42. – С. 24-28).

Одновременно продолжают оставаться мало исследованными важные организационно-правовые вопросы работы СМИ, прежде всего те, которые касаются подготовки журналистских кадров широкого профиля и узконаправленной специализации, в частности, в правовой сфере.

Некоторые аспекты вопроса правового воспитания и правового образования журналистских кадров, а также правового направления в журналистике были исследованы такими специалистами, как М. И. Женченко, М. Крутов, П. П. Музыченко, Н. И. Недопитанская, А. Г. Рихтер, В. В. Серафимова, П. М. Федченко, Д. Шевченко, J. Bank, S. Brill, K. Carter, S. Kellogg, D. Solove и другие. Однако данных исследований недостаточно для того, чтобы составить полную картину, о качестве и объеме правового образования, его недостатках, уровне правовой неграмотности, а также правовой культуры самих журналистов, которые влияют на правосознание и правовую культуру населения.

Всё более актуальным становится вопрос о способности мастеров пера адекватно и профессионально оценить ситуацию и выдать в печать грамотно построенный и содержательный юридический материал.

Информацию реципиентам в современном мире в подавляющем большинстве случаев предоставляют СМИ, которые или юридически подкованы и тогда информация идет к реципиенту «как она есть», или не разбираются в юридических процессах и явлениях, соответственно и передаваемая реципиентам информация будет невольно искажаться и перекручиваться. СМИ – это не просто канал сообщения, беспристрастно передающий сообщение, но именно посредник, *medium*, преломляющий, интерпретирующий и окрашивающий информацию. Данная ситуация является следствием увеличения интерактивного, воспитательного и пропагандистского потенциала масс-медиа. (Воскресенский Ю. Понятие «средства массовой информации». Роль коммуникации и СМИ в политической системе общества // Юрист. – 2005. – № 6. – С. 36).

Значение передаваемой правовой информации позволяют ряду исследователей рассматривать информацию как «важнейший источник власти» (Анохин М. Г. Павлонтенкова М. Ю. Информационно-коммуникативные технологии в политике // Вестник Российского университета дружбы народов. Серия: Политология. 1999. № 1. С. 44).

СМИ являются носителем общественного правосознания и средством внедрения его в индивидуальное правосознание. СМИ, выступая как один из идеальных духовных компонентов социальной среды, связывают индивидуальное правосознание с общественным бытием, причем эта связь носит опосредованный характер. Заметим, что публикация нормативного акта служит печатной формой распространения правовой идеологии.

Таким образом, СМИ оказываются в двойственной ситуации, которая, по меткому замечанию С. В. Дубовика, может быть охарактеризована как положение «между моло-

том (властью) и наковальной (обществом)» (Дубовік С. В. СМІ постсацьялістычнай Беларусі: пошук новай рацыянальнасці / С. В. Дубовік. Мн.: БДУ, 2003. – С. 15). При этом именно на СМИ выпадает роль посредника, выражающего интересы государства, с одной стороны, и общества – с другой (Воскресенский Ю. Понятие «средства массовой информации». Роль коммуникации и СМИ в политической системе общества // Юрист. – 2005. – № 6. – С. 38). В условиях, когда структуры гражданского общества пребывают в зачаточном, незрелом состоянии, это повышает роль масс-медиа в формировании правосознания граждан, и, в особенности, не осведомленных в праве граждан.

В настоящее время из СМИ человек получает от государства и общества значительную часть той информации, того необходимого познавательного материала, который нужен ему для становления как гражданина. При этом масс-медиа оказывают существенное влияние на формирование правосознания граждан.

Отсюда понятно, что журналисты должны быть компетентными в той отрасли права, к которой принадлежит публикуемая ими информация. Правовая неграмотность, непросвещенность работников СМИ в юридических вопросах – это один из факторов, определяющих правовой нигилизм населения, формирования негативного отношения населения к правоохранительным органам и действующему законодательству. Именно СМИ так или иначе подавая информацию, играют значительную роль в составлении человеком своего мнения о происходящих событиях и окружающей обстановке, особенно если этот человек юридически не грамотен или склонен принимать всё услышанное и увиденное за чистую монету. Таким образом, формирование правовой грамотности журналистов является важным направлением повышения уровня правовой информированности и правовой грамотности населения Украины.

Скуріхін С. М.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
зав. кафедри військової підготовки, кандидат юридичних наук*

ПРАВОВА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ЇЇ ОСОБЛИВОСТІ

Особливості й активність процесу правової соціалізації людини пов'язані, разом із іншими чинниками, з її залученням і входженням в ту або іншу професійну групу. На формування особистості впливають характер праці, її предметний зміст, форми колективної організації, суспільна значущість результатів, розширення меж правового регулювання, притаманний їй технологічний процес, можливості для виявлення самостійності, ініціативи.

Вступаючи на військову службу, індивід продовжує соціалізуватися. Процес правової соціалізації військовослужбовця зумовлений специфікою функціонування цього інституту. Об'єктивна необхідність у жорсткому і повному врегулюванні правовими нормами всіх аспектів життя і діяльності збройних сил визначає соціалізаційні процеси в армійському середовищі як правові. До особливостей правової соціалізації військовослужбовців зараховують характерні риси військово-правового і військово-соціального